

سیدہ ہاشمی

سیدہ کاٹھن سہا

مئے دانک

اگاں چہ سال ۱۹۶۹ میلادی ء پونا ء دکن شہدر برجاہ ء نبشتگیں
وتی پیشگاں ء تہ ء سیدھاٹھی ء چوش گوشتگ :

”..... اے کرمانے کہ منی لچھانی چارمی وانگی (کتاب)

ہم منی جنڈر ء بے زندیں زندمانی ء چاچگ بہ بنت -“

یا پد ء سال ۱۹۷۵ میلادی ء کراچی ء نبشتگیں وتی سرگوست
ء جا وراں ”تہ ء سید ء سچکانیں سسا ء یک بے نامینتگیں شنگارے ء
منت چوش گیتگ :-

”گڈ سر ء من ”سچکانیں سسا ء شنگارے ء منت

واراں (کہ) آیاں اے گرانیں باروتی کوپگاں زرتگ

بلے راستیں ہبریش انت کہ برز ء ہردوئیں باریگاں سچکانیں سسا چاپ
ء شنگ نہ بوتگ۔ اے وڑ ء سید ء بے زندیں زندمان ء ”دگہ بازیں شنگزیں
ارمانانی پیہم ء اے وانگی (کتاب) ء چاپکاری ء ارمان ہم وتی مراداں سر نہ بوت۔
ماپہ اے مھتلی ء (کہ) مئے وس ء واک ء ڈن بوتگ) اگاں یک نیمگے بڑنیگیں
بلے دومی نیمگے پرے ہبر ء وشیں کہ اکیڈمی ء دگہ بازیں مرگش ء دزگٹیاں ایہم
ہمکہ زوت کہ ماراموہ رس اتگ ماسچکانیں سسا ء چاچگ ء زبان دوستانی
ہزرت ء پیش کنگ ء ایں۔

اے رد ء پہ کار ء گشادی ء علی عیسیٰ بلوچ، عابد آسکانی ہنصور بلوچ ء

چہ رھدربری ء واجہ احمد زہیر ء واجہ جی آرملا ستاکر زانت۔

محمد بیگ بلوچ

کراچی۔ ۲۵/۸/۱۹۸۵

سرگوست ء جاورہال

”سچکانیں سسا“ یک ہزار ء نھ سد ء شست ء نھ
 (۱۹۶۹ء) ء جریدگ بوتگ - آ سال ء من دکن شہدر برجاہ،
 پونا (دکن کالج پونا) ء اتاں - ء ایشی ء پیشگال من ہمود ء
 نشتگ ات - اے سرجمیں وانگی (کتاب) ء نبیسکاری ہم
 سرجم بوتگ ات بے چاپ ء منزل ء سربگ ء ساری
 جاور پرگشت - سال (۱۹۷۱) ہزار نھ سد ء ہپتا د ء یک ء
 ماں کراچی ء من ایشی ء چاپگ ء جھد کرت، بے یک رم
 (نثر) ء وانگی یے ”میرگند“ ء چاپگ ء رند منی زرنکاں برکت
 بوت ء اے ”سچکانیں سسا“ ء چاپگ ء مراکش اے
 رنگ ء کل ء اشکند بوت ء چا سال ء رند پد ء منی زرنکشا ء
 چوشیں تیجارے نہ کرت کہ پہ سچکانیں سسا ء رونے بدنت -
 اے رنگ ء چہ دیر گوزگ ء رند ایشی ء نبیسکاری ہم بیران
 بوت پرچاکہ اے سنگ چاپی نبیسکاری کنگ بوتگ ات
 کہ ایشی ء زوالی المی انت -
 باز نہ وشیں گپ ہم پہ بے وسی درشانگ بیت - اگان

ہ ہمک باریگ لُج بریں زڑے
دوستی ء مھرہ دور آسرسشت

اے ددیں گال، دتی گیشوار (تشریح) وت انت۔ اے
رنگیں زمانے ء گلگ ء گلگ ماں تاہا پاں کپ ایت۔ میار ء
ھرکس لیڑھی بار انت بلے انگت من ایت کہ بے میاری ء
زماندار انت۔ گوستگیں بیست ء ہیت (۲۷) سال ء کے ء
پہ بلوچی ء چے کرتگ، دُرسٹ مئے دیم ء چو آدینک ء
روژنا انت۔ ایشی ء گلگ بگوشاں ات کہ زنگ بلے اوپار نہ
روت۔ چہ ہزگار ء میگماں اے اُمیت کشگ کہ پہ بلوچی
زبان ء گلگ بجن انت، انچوش انت چوش کہ پہ سویریں
دریاء ء زر ء اوست ء ڈگار کین ء ننگار کنگ۔ اے
بلے ہتیں باوستے نہ انت پہ ایشی ء گوں من مستریں من
ہست۔ منی وتی جند گوں بلوچانی مال دار تریں مردماں دوچار
کپتگ ء ایشانی رند ء ماہانی ماہ پہ ہمے نیمون ء من وتی
روزگار بُرتگ، کہ چہ بازیں گپ درجینی ء گپ ء تران ء بلکیں
ایشانی مڑگیں بلوچی گیت ء سسایک برسے پد ء بہ تیجار ایت
بلے ابید چہ حسابی یکت ء دو واجکاراں دُرسٹاں بلے سسائی
ء شہ مار ء چوش دج اتگ ات کہ گوشے زاناں پہ بلوچی
زبان ء گلگ ء ہاتر ء دستے شہارگ پہ آیاں ملکوت ء
وشتاک کنگ انت۔ نی گجام مردم اے گپ ء نمون ایت

ہ آہنک باریگ لُج بریں زترے

دوستی ء مہرہ دور آسرسشت

اے ودیش گارا، دتی گیشوار (تشریح) وت انت۔ اے
 زبیں زمانگے ء گلگ ء گلگ ماں تاہا پاں کپ ایت۔ میارے
 ہرکس لیٹھی بار انت بلے انگت من ایت کہ بے میاری ء
 زماندار انت۔ گوستگیں بیست ء ہیت (۲۴) سال ء کے
 پہ بلوچی ء چے کرینگ، درست مئے دیم ء چو آدینک ء
 روزنا انت۔ ایشی ء گلگ بگوشاں ات کہ زنگ بلے اوپار نہ
 روت۔ چہ ہزگار ء میگماں اے اُمت کٹنگ کہ پہ بلوچی
 زبان ء گنگ بجن انت، انچوش انت چوش کہ پہ سوہیں
 دریاء زرعے اوست ء ڈگار کین ء ننگار کنگ۔ اے
 بے بنیں باوستے نہ انت پہ ایشی ء گوں من مستریں من
 ہست۔ منی وتی جند گوں بلوچانی مال دار تریں مردماں دوچار
 کپتنگ ء ایشانی رند ء ماہانی ماہ پہ ہمے نیمون ء من وتی
 روزگار بڑتنگ، کہ چہ بازیں گپ درجنی ء گپ ء تران ء بلکیں
 ایشانی مڑتگیں بلوچی گیت ء سسایک برسے پد ء بہ تیجار ایت
 بلے ابید چہ حسابی یٹ ء دو واجکاراں درستاں بے سسائی
 ء شہ مارے چوش دج اتگ ات کہ گوشے زاناں پہ بلوچی
 زبان ء گنگ ء ہاترے دستے شہارگ پہ آیاں ملکوت ء
 وشتاک کنگ انت۔ نی گجام مردم اے گپ ء من ایت

کہ اے واجکار بلوچی زبان و مستریں بدواہ و دژمن انت۔
 چہ اے مالدار و مہنگیم یا پیشوک و ساوکاں مارا ہج
 رنگیں گلگ نیست پرچا کہ ایشانی زند ذپتر و چند و ت ایشانی
 کارپدانی گواہر انت، بے بژن و ارمانی گپت ایش انت
 ..... کہ ہا مردم کہ آبیانی زند چہ مزن واری مہنگیج بوتگ
 و نیست و ہپتیں (۲۴) سالانی میا سچی و پ واری و ازابی
 و نتگ و در اش بڑتگ، و ہمے وار و از ابیں و ہد و بلوچی
 زبان و جند پہ ایشانی جند و مستریں گلگ بوتگ۔ مرچی ہے
 مردمانی گیشتریں بھر انگت ہم ہمے بلوچی زبان و جند و ہیر و
 برکت و نہ تھنا لاپ گرگ و ورگ و انت بلکیں چو کہ ہما
 مالدار و مگیماں شاہی شاہانیں زندمانی یے کنگ و انت
 بے مرچیگیں سرمست و ہنوشیں زندمانی و اے واجکارانی
 ہوش و زانت، سما و سسا انچوش پہ بٹنگی بڑتگ کہ و اب
 ہیالے ہم زانگ ماں سر و ایش نثیت کہ بلوچی بتلی ”نان و
 اد وارت و راشگ و میر و بازار و روت“ و ترانگ و
 بچپ انت۔

ماں اے دوتیں تاکہ میاں سر جہیں گپت جنگ نہ بنت
 کہ جنگ لوٹ انت ہمیشکا من یک جتا و سر جہیں وانگی (کتاب) یے
 پہ ہمے مراد و بنتگ۔ اے وانگی و تہ و ”کے و پہ بلوچی و
 چے کرتگ“ پہ گیشوار بنتگ انت۔ و یک یک و سر جہیں
 مردمانی نام نبیٹگ بنت کہ کے و پہ بلوچی و کجام گمک کرتگ،

کے پچ بلوچی ء پچ نپ ء سمیت گپنگ ء گوں بلوچی ء کے ء
کجام رنگیں کو جانی کرتگ ۔

بے مردمانی تہ ء مالدار ء میگم، پیشوک ء سرودک، کاری ء
بیکار، نودربر ء دربرکار، وانندگ ء ناوانندہ، ہزگار ء نیزگار
لچہ کار ء نذکار، کار دربر ء کار دار بزاں زندمانی ہر پٹ ء پٹ
مئل ء مڑادارانی بارہ ء سرجمیں گپ جنگ بوتگ۔ ابید چہ ایشی ء
ہما سرجمیں دیوان ء مجلس ء ہے رنگیں دگہ ادارہاں کہ بلوچی
زبان ء نام ء شریا گزگیں راہے چنگ ء پہ منزل ء آپسے ء
رسگ ء جھد اش کرتگ۔ چہ اے وانگی ء رند ہر کس چہ
مئے واجکارانی کار ء کار پداں زانتکار بیت ء ایشانی بارہ ء
رد بزانتی یاوشمٹی ء بے بنیں بادستانی دیناں نہ روت۔
پھلتوں بجن ات جاورال ء نیمون ء من دگہ گپ درجی
بُنگیچ کرت اُمیت کتاں کہ منی وانوک سچکانیں سستا ء ہم
ہمارنگ ء جی ء جان کن انت کہ ”انگر ء شرونگل“، ”برتگیں بیر“
ء ”تراپنیں ترمپ“ اش پہ سر ء چتاں زرتگ انت۔ گڈ سر ء
من ”سچکانیں سستا“ ء شنگار ء منت واراں کہ آیاں اے
گرانیں بار وتی کوپگاں زرتگ ۔
بلوچی سبزیات

سید ہاشمی - کراچی

۱۸ ستمبر ۱۹۶۵ء

پیشگال

من ۛ دوست ات پتو، تنی دوست آئی ۛ دوست ۛ باھوٹ انت
چتوہیں دوستی بیے کہ دوست، دوست ۛ دوست ۛ باھوٹ انت

اے رنگیں اوستانی پد ۛ بازیں کارے نیم بندگ ۛ
اشکذبت ہمے رنگ ۛ من ۛ ہم اے اُمت نیست ات
کہ ماں چوشیں نگیں جاوراں "سچکانیں سستا" پرے زیتاں
چاگ بہ بیت، بیے :

ۛ زبان دوستارے ۛ دل زاناں پمن مھرباں بوتگ۔

اگاں ناں من چہ وتی بھت ۛ باریگ ۛ پہ جوانی زانتکاراں

ۛ سدان انت مرگ ۛ زند ۛ اوست ۛ اوتاگ

انگت ماہ ۛ شتم ۛ شینکاں کنت دوست

مراد ایش انت کہ اے کراماتے کہ منی لچھانی چارمی وانگی

(کتاب) ہم منی جند ۛ بے زندیں زندمانی ۛ چاگ بہ بیت۔

دانندگیں بُرات ۛ ندکار ۛ لچہ کارانی دلگوش ۛ گوت

ترینان ۛ یک رندے پد ۛ آباں ترانگ ۛ پرتیناں کہ چہ

"انگر ۛ ترونگل"، "بڑتگیں بیر" ۛ "تراپکین شرمپ" ۛ رند اے

منی پھانی چاری وانگی انت۔ انجوش کہ من ماں تراپنیں تریپ
 ۽ پیشال ۽ گوشتگ ات، اے ہم ہا یگیں زرد ۽ درشتنگین
 ۽ ہارنگ ۽ زرشنتگیں لچہ انت کہ وانوک ۽ چہ وتی چاری
 برزی ۽ زید ۽ ندرگاں وشتاک کن انت۔

”سچکانیں سسا“ ۽ تہ ۽ شما ہا لچھاں وان ات کہ من چہ
 دسمبر ۱۹۶۲ ۽ بگر وانکہ اپریل ۱۹۶۸ ۽ پر بستگ انت۔

جی ہو! من ۽ وت ۽ ہم اے سما انت کہ پہ پنج سال ۽
 پنج ماہ ۽ دراجیں مدت ۽ اے لچہ سا کتک انت، بلے:

۵ مہ شنگینتیں من ۽ درداں دو دیوی

ہزاری زند چو پڑم ۽ شتیں من،

اے جو ریں زندمانی اگاں دگہ ہر رنگیں بدی ۽ بیرانیانی

لگت مال مہ بوتیں من پہ بلوچی ۽ بانور ۽ گوشتگ ۵

بستگ ات ماڑی یے وس بوتیں پہ تنگہ پتو

چہ گل ۽ ہشت ۽ گھ انت کاپریں بادگیر منی

بلے واپے بے وسی، کہ ”بے وسی ۽ دریا بے گوازا انت“

امروز ۽ امروزانی گلگ کنگ نہ زانتکاری یے بلے

اگاں بچو شاں :

چہ وتیگاں بے اوست ۽ چہ درامداں چہ گلگ

واریں زندمانی ۽ زرتروکیں حباراں من

امیت انت کہ شما من ۽ پھل کن ات۔

ابید چہ سچکانیں سسا“ ۽ چاریں لچھاں ماں اے گوشتگیں

سالاں منی دست گئی ء جاوراں ایش انت :

۱- سید گنج :- بلوچی زبانت بلر (بلوچی ڈکشنری) کہ پہ
ایشی ء سرجم کنگ ء ہر رنگیں سگی ء سوری ء دیمپاں
بوتگاں - اگاں بے زری ء زرشاں مرگتیں ، ایشی ء اولی بھر
الم ء دیری شنگ بوتگ ات -
۲- میرگند :- رم ء وانگی یے کہ اے آزمانک ء رنگ ء
انت -

۳- نازک :- اے بلوچی زبان ء ادب ء دپتر (تاریخ)
ء بنگیجی "گدارک" (ناول) انت -

۴- سید نمدی :- پہ دوست ء دسبرادراں نشتگیں نمدی انت
کہ پہ بلوچی زبان ء ادب ء جوانیں بھر بوت کن انت -

۵- بستگیں دستونک :- پہ سیمی چاپ ء دوہمنچک کنگ بوتگ -

۶- شہلچہ کار :- مڈلا پازل ء آئی ء لچہ کاری ء سرء چٹانکے -

۷- چکاس :- کتابے کہ ماں ایشی ء چیز کے لچہ ء رم چکاسگ بوتگ انت -

۸- شکلیں شہجو :- منی لچھانی پنچی وانگی ء نام انت کہ سرجم انت -

بلوچی ء زانتگیں تیلے "دل باز کس ایت بے دست نہ رس ایت"
چونا ہیگا مئے واری ء جاور چہ کس ء چرنہ انت بے دنیگت چوشین
شہر پہ سرء نہ کپتگ کہ چند ء زبان ہم گڑگ ء جایگ ء ایر برگ
بہ بیت - بلوچی سبز بات !

سید ہاشمی

۳ / ۳ / ۱۹۶۹ء

دکن شہدر برجاہ پونا

جاور

گلڑے زباناں من ہستگیں ڈگاراں من
چرا تگیں بھاراں من، آدروہیں کشاراں من

ناں پہ دوستاں سیٹے، نئے پہ دژمنان تاوان
چہ تلاہیں برچانکے پرشتگیں سگاراں من

ڈریگتیں من ۽ ستونگیں نپتے ۽ بیرے ۽، دردانت
دژمن ۽ ڈگاراں نپل ۽ شنگ ۽ داراں من

شب تھارے شیاہیں حُجڑ، راہ ماں چیل ۽ ترمبے گراں
برے کوریں اولاک ۽ پھک ناسواراں من

چنکے گلے ۽ دیم ۽ زندمانی ات رهن انت
کے گوش ایت میاریگے! جی میار باراں من

منزل ۽ مرادانی من رساں ہماروج ۽
من بزاناں گاراں انت دل، دل بزانت گاراں من

دوست و ہبلاں! موجیں ہاترء مہ ٹوہین انت
گل کہ بستگ اش دیر انت، چے کناں بھاراں من

شیر تو لگیں دڑے، پاک چولدیگ ء انت
تورگ ء مشد اماں تہی پہ کے ء سپاراں من

مرگ ء زندء شہبازنگ چمن بے بن ء دور انت
دست بندی ء آرزیاں گوں کے ء گزاراں من

بستگ اش چمن ہائل، ہانلیں ڈگاریں
چو کیوت ء نالاناں، چوں دل ء بداراں من!

اَس گُلگُل ء کابنت مہر ء دوستی ء چمتاں
من گلاں کہ وارے تو، تو گلے کہ واراں من

درد ء مہنتاں گپتگ بے دوائے درمانیں
درد وار ڈکال انت، پرچے ء بناراں من

سہا مہ دروہ ایت بے زندیں، سدھزاری گنجے اگاں
گڈ چہ بیست ء پنج سال ء گر میک ء بہ شاراں من

دُرُزُتے پمَن بے واری زہم ء ، کہ میاریگاں
مہر ء دوستی ء دیم ء گردن ء شہاراں من

توسیت انت ہر دیوان پمَن بیہر گیں تاوان
تا کہیں کناں پوشیں گندک ء گداراں من

جو انہیں ہبلے لوٹاں ، پلین ہمیرے لوٹاں
انگت گوں ترا تاچاں ، بے ناسواراں من

گس گوں گسگل ء زہتگ چمن سوسکاں جوہیں
انگت کڈن انت دوستاں کہ دل ء میاراں من

”سر مچنڈ ء گھگیراں“ ہاں آملاں شنگ ات
فی نڈارگ ء چارات پہ لکم مہاراں من

چمن ء بگر جبت ء کہ چہ مدتے ذرا جیں ،
پیر ء پرشتگیں جٹ ء پلین سر مہاراں من !

زہتگ ایش چمن گلباگ ، انگت ہم میاریگاں
کہ دل ء جگر سبیں گنڈگان لے داراں من

پہن دو دار نہ بیت ، پختن ء کشار نہ بیت
کہ ہتی بدیں آس ء شتگس لوراں من

ہاری مل اتگ پختن دژ منانی شہتاں
کہ پہ بے وستی کچیں سپر بگاں پتاراں من

تر پید ء کہ بے لجاں دست جتگ من ء ، کہ تئی
لج ء گیرت ء ننگاں کہ ترا تواراں من

اوست ء گڈی اوتاگ انت کہ انگت ہم گنڈاں پید ء
دراہ ء زندگیں دیواں شتگس دواراں من

دژ من ات زرہ پوش انت تو گوں دست ء گوشان ء
انگت پہ گوئے من ء سسی ہزار ہزاراں من!

چہ و نیگاں بے اوست ء چہ درآمداں چہ گلگ
واریں زندمانی ء ز نژروکیں جاراں من ،

بنا کہ مادیں راہاں سر پہ گاری ء داتگ
شہریں رودر آتکے ء رنگیں راھے چاراں من

زیدؑ کھچرؑ بیٹاپ کیستلگیں بھائیمنت انت
سر جناناں تاہا پس کوہدرؑ ہساراں من

بے گمی پہ گدو ستیں زردؑ مرگؑ مستاک انت
دردؑ دوراں ساٹانؑ انگریاں سماراں من

ناں پہ کیلگے سرہاں نے پہ دُڑ منے مسلاں
تُڑشتیں بانڈماں گپتگ کھدراں ہاراں من

زندوں ماں زِرے سبزیں بے تواریں چیتھالے
ناں کہ وڑدیں نازینکؑ نے کہ موتکؑ زاراں من

جندؑ جاگوں درتگؑ دست ماں زچکؑ انت بُراتؑ
انگت چہ گلؑ بالاںؑ زانتکارؑ ساراں من

گڑؑ پمتنی نامؑ کٹڑیں کلوه داتگؑؑ
”پہ تیؑ شوٹگیں ریشاں مُرگیش کاراں من“

شیاہار دج ایت گلیں دوستؑ بہ ساڑایاں
پہ گلائیگؑ جوڑیں دڑ منؑ کوراں من ...

پہ وتی جگر بندء شتلیں کارچ تیماراں !
پہ ردان ء ردکاراں کوهیں درد ماراں من

کے بکنت کراماتے کہ بگپت اتاماں ...
واے من کہ نھ جہاء پُرشتگیں تلاراں من

جوریں ناروایانی دیدگاں نہ آزاراں ..
پہ وتی گلہیں چساں کلٹیں گباراں من

زاناں زانگوں ستلگ، زردوں تامراں گپتگ
پہ کے ء کراراں من، پہ کے بے کراراں من

تولگانی باھوٹاں پہ من ء گومے مین انت
کہ چہ ریدگیں ونگ ء پُرشتگیں مزاراں من

ذردہ اتگ من ء ذروت ء ذراہیاں دُور ویناں
شاہماتاں شنکینتگ کہ شمشکاراں من

دُردکنان انت پرامی راج ء گم جگر بریں
واہگ ء مزار بیتیں درداں گمکاراں من

چنگوں مُگیمانی دیدگانی ہوشینت انت ،
ہٹکناریں کھنیگ ء کوریں چتداراں من

گاہ پہ بے سہریں راج ء ، گاہ پہ واہگ ء مڑیں
رنگ ء رُنگڑیں گالاں بے ردی کتاراں من

ڈریگتیں بزانتیں کہ دلجم ء مڑاداریں ،
نوکیں راہبندانی کوهنیں راہداراں من

کوہلو جیس سیاہگوات ء ہار ء بیڑ ء روہانو
رُنج ء گراں بریں مچ ء کوپہ ء بیٹاراں من

دوشی شکلیں واب ء ملاً پازل اوں دیتگ
پرچاگال ء گتاراںی گسدنہ گواراں من

درد ء مہنت ء رنج ء بندریں دوار جاہ انت
چہ گماں نہ سارا ایت دل چہ دل ء نہ ساراں من

پتیں درمیں بیل ء کست ء کینگیں ہمیل
دوست سیدن ء دوست انت چہ ایشاں زانتکاراں من

نَدْرَبَاتَان

بَدْرَجَتِکْ پَتَّوْ جَتِکْ کُلْکُلْ
 پَدْرَکْ پَتَّوْ جَنَّا، پَدْرَکْ کُلْکُلْ

ی

بَشْرَنَ اَنْتَ اِیْرَجَتِکْ کَسِی، بَرَاتَانِ!
 بِنِی چَکِیشْ اَوْ گُوسْتِکْ اَتِ سُمُیْلِ

شور گرتنگ نہ راہ ء و تحبارة
کہ بہ ترین ایت شہجوع و چٹکل

وقی من ء زری اے شہدیں زبان
دانگ لے داگ ء منہ ء شکر کل

انگت من ایت ء مینتاں لڈ ایت
بوتنگے دست ء لچہ کاری کل

بوں ء پوتار بار ء ہمتنگ انت
زاناں دست کپنگیں ہمیش انت پل؟

لچھے کہ تئی زبان ء گڑ ایت
آئی ء پر بندگ ء مکن تھب مل

پر مہ بند تو نوادگیں گالاں،
راج ء نام ء مکن زبان ء شکر

شوشنگ و تندبر و گوشاں انگت
 بن ہرچ لپہ کاری کچ و پیل

بے دلگوش گوں من بے ہمبیل
 تا مروچی نہ دروہ اتنگ من گل

انگت ہم دریں لپھوں ندر انت
 اگاں بچکن گے بخت گرامل

اگاں دردانی ترانگوں دروہ ایت
 تراں کنت زرد، گیر کیت امل

کے شہین ایت مستیں باہنداں
 پادبیا انت سر مچاریں ہل

زندمانیوں پہ تراندر انت ...،
 واہگ و چمن، ندر باتاں، مہ پیل

سید مرگ ہم ترازہینت نہ کنت
 ساہ ات ہمگر نچ انت گوں گلین ہائل

زِراں تِنگان

ہمبیل ءُ بیلاں چہ دل ءُ سنداں
دیم پہ کئی دیدار ءُ گلین زَمبِلاں

گدگدیں بیت کہ زان پہ زانی ءُ
برجہمیں دیوان ءُ شریاں ننداں

چہ وتی بیلائی دُور وئی ءُ...،
ہر دگہ بیٹے ماسگے بنداں ،

سستگین دل بند ءُ توتے بندوک
چوں وتی بندوک ءُ دل ءُ سنداں

پہ املّ ء و رداں زری ہوشام ،
واہگ ء نیلبومیں زراں تینگاں

واہگ ء دازانت ریدگ ء سورگ
بند ء پہ چکاسگ بجن تاکاں ،

زھرگ ایش انگت نرنگ ء ٹومب ایت
چہ بدی ء چست بوتگیں زھراں

پہ ترا بوتار ایت نرنگیں دل ...
چووت ء زاناں آجز ء پیراں

تامروچی دل پیشی رھبند ء
سر پر نادین ایت کلپیوگان

گلبت ء دنتماناں بگر مرچی ،
زانگے مان انت اُشتری مرگاں

ہیسک ء ہمپانی ملکیت آتنگ
زاناں کہ رھال انت نئی دُروتاں

جوریں اُھسان ءُ لچہ کار ءُ مرگ ،
گوں من ءُ ہمگرچ اُنت گوش ٹے زاناں

چار ہزار گوبند ءُ ہزار پاگاپ ،
نذر پر آ زھر شانک داتھیں چھاں

کچل ءُ کلکشت ءُ کول پین . . . .
چہ کلاچ پتو ندر کنان امباں

شاہ شناہین ءُ شاہگانیں دل
ناکناں مانکشت سوچنی تمکاں

شارءُ داران ءُ پاداں گراں استنگ
گھکتگ رب ءُ بے تواریاں

پین ءُ بیڑ آرتگ مزار بیگ ءُ
ھائل ءُ تھتال ءُ شپیں تیراں

نے گلہیں ذروتے کیت سید چوداں
نراد ءُ جموارے پتو گنداں

زَرِشَانِ کِنَاں

اگاں لوٹاں گُلّے، وئی زَرِشَانِ کِنَاں
 بے تَرَسَاں پدے چُچھوں گِماں وِشَانِ کِنَاں

دُرو تے دُرہبائی دُر دے گال پدے پر بَشَنگ
 اَرزے دَسبندی پدے گوں سَری بَشَانِ کِنَاں

ترا بکشات، رَدے وارت، چوشیہء ہاتل
 ہر بدی یے بکن ئے گول انت کہ بکشان کنناں

کستھانی اگاں راست انت چشیں ہر گتے،
 پتویشکیل دو چیل گڑگی رکشاں کنناں

اگاں لا کوٹے گمانی پہ تو نیار انت چہمن
 گوشء چادر منء گول انت زری کوشاں کنناں

ماں سرء اش پستی سرے زانگ اگاں جاہ بکنت
 شاہی شاہان وتی راجی کماشان کنناں

گرسنت ء گم پدء سرتگ انت پسن مرچی ،
 گم نر انت، من چشیں سدرنج لپاشان کنناں

چو کہ گرماگی رُدوم زرتگیں گورمانی سرء
 در دبیت زندء چو ایر داتگیں پریشان کنناں

ترا بکشات، رَدے وارت، چوشیہء ہائل
 ہر بدی یے بکن ئے گول انت کہ بکشان کنناں

کستھانی اگاں راست انت چشیں ہر گتے،
 پتو ایشکیل دو چل کُرگی رکشاں کنناں

اگاں لا کوٹے گمانی پہ تو بیار انت چمن
 گوشء چادر منء گول انت زری کوشاں کنناں

ماں سرء ایش پیشی سرے زانگ اگاں جاہ بکنت
 شاہی شاہان وتی راجی کماشان کنناں

گرسنتء گم پدء سرتگ انت پمن مرچی ،
 گم نر انت، من چشیں سدرنج لپاشان کنناں

چو کہ گرماگی رُدوم زرتگیں گورمانی سرء
 درد بیت زندء چو ایر داتگیں پریشان کنناں

گرے و کتانی تہ ء نوکیں جھانے رستگ
تومن ء گرے بجن من تراکشان کنناں

زگریں باھن دراگاں پاد میا أنت دل ء
نوک تجیں دردے ء ورنارگوں پریشان کنناں

من کدی مورک مجینتگ پہ گل ء اندوہاں
جگر ء ندر پہ مانگپتگیں تیشان کنناں

واھگ ء زریچہ وتی واھگ ء کیل انت ء گوش انت
کہ من بے واھگیں ہر چیزے ء درشان کنناں

ننگرہیں روچ ء تلاہیں شپ ء انسرتگیں زرد
اے نہ ساچ أنت من ء ہر سیاں شکر کنناں،

ماں سبک وابے ء ہائل اگاں جازات بدنت
سید پہ جوڑیں بدیاں چونج ء مانشان کنناں

شہناز

دور دنت پوچھے مُزو اکی من ء راشہناز
کہ نیا مال ایت وتی پر پھیس لُٹاں گلناز

ماہکانی ء پد ء مھگل ء ماہیس گوناب
چہ تھار ماہیس شپے انگت بہ ترس ایت مھناز

اد ء شُد بستگ منی چادر ء لیگاریں بٹس ء
زر ء شاران ء پتار ایت منی دیم ء زرنار

ساہ ء چند چینی بے زندی ء گران انت پمسن
پیشوازیوں نہ کرتگ دل ء گران انت گراناز

آنکناز ، ملک نازی ء گیپاں بے سار
گھتر ء بھتر انت کہ دیم دنت ڈروتے بھناز

اے دل ء ناز کتگ مُدّے تے پہ دلنازاں
بے انگت ہم نہ زاناں کئی نام انت دلناز

سروں یکے چشپیں تندر پوندر انت ہاتل
بیاسید مرچی کناں کیگد ء نام ء سرناز

دردانی سماروک گارانت

زردوں دوستانی گوارچیاں
 رسیںنگ دوستد بربرانتاں
 چوئیں نرانگاں گید آرتنگ
 دوج انت ماں دل آئیگارچاں
 درواں جھ جتنگ لے سیتیں
 چوئیں وھدے آ ، ندر باتاں ،
 دردانی سماروک گارانت
 اندوھاں مروج چکاں ،
 یک دیکے دل آ زگریں ہون
 دومی دست تئی ہاتل چاں
 پونساد انت بزاں ستیں مرگ
 رباں بٹیت اگاں گوں دروتاں
 دوستار گوں سیاہیں بھت آ
 دشمن گوں بھار آ زمباں

ڈاہ گپتگ بھانے مُپتے
 کہ من بے پدے ناڈراہاں
 من چوتہ برے کل کشتگ
 شنگاں پہ نکل ۽ اندوہاں
 چنت رندے گماں آس گواریں
 بستگ جب سری گوں گردناں
 ویرانت گل پری سرادانی،
 چنچوں اے دل ۽ سہڑپناں
 بستگ برتگ ات جاتیگی
 یات انت دلبرے، دل بنداں
 ہر دوچو گلہیں برات ۽ انت
 وس کرتگ پمن سر درنزاں
 گدوست ۽ چتور سہڑپناں
 کے بدیت گوں کھیب ۽ گراماں
 پینتگ من ۽ ستد رندے،
 امروز ۽ کدی ریبیناں
 مرگ اش ہم ہزینتگ چمن
 دوست ۽ دڑمناں جوریناں
 موتک ۽ منودگے پر بنداں
 دریں لچھان ۽ بنداں،
 ترس اش انت بلے ہمدرد
 گدچہ چو منیں سرستاں

کے نال ایت شپانی پاساں
 پہ گل گونگیں مہرنگاں ،
 نازین ایت کجام ووش زبیر
 آسکی دیدگئے گل رگاں ،
 برواناں بھاں پروشیناں
 مہراہاں مہیت سوچیناں
 پدیں کنگانی ندراں ،
 ٹیگاں اگاں بچکنداں
 شارئے جھل بکن کہ واجبہ
 پروش ایت پادگاں ارش ٹیگاں
 تو پرچامن ء چکاس لئے !
 من پرچا ترا چکاسیاں
 بس انت بازل ء نور محمد
 مہرنگیں گلابی ٹراناناں ،
 ہرکس پہ گلے ء زاناں
 کسار ایت شلانیں گالاں
 من پہ ہائل ء دورین ء
 چو بلی کیوتاں نالاں ...

زہیروں بیت سید زہیروں بیت
 دیوالیئے ء ہزاری نیاداں

۲۱ ثرہ دمانے

زیمراں سوتنگ سرجیں جنگل
ثرہ دمانے اونگرہ بندیں نل

بڑتنگ ات بچ نیہ تھاری
کہ اناگہ تڑپ ات "تلاہ تمل"

ھر کس شرزانت کہ ہائل ات نام انت
یل کہ مریچی تراگوشاں "سبز"

ماں وتی زردی پلپیں دیوان
گوں تو ثرائی بیباں مریچ ماہل

پہ تٹی ہاترے پہ چمسان انت
کارچے سیکارچے داسے دارجاہل

پہ من و ہر زمین مٹے ملک انت
 وت نہ کتھاں اگاں نہ کشتگ پل

جھل ماں بدن ان و برزیں سیہ بنڈاں
 چہ تئی ہراہاں کس نہ بوت مھشل

واہگ و راج و درد و ناڈراہی
 زندگیں روچاں کتھاں اتگ زمبیل

او امیتانی مریراکیں آس !
 اشکتگ من کہ تویلے ، اچے بل !

پرشتگیں اے تلارے اناماں !
 مجگ و ہون انت سرے دلانی اجل

پرنش ایت جوریں بدے بدیں ہوشام
 آس گرات انت ماں تئی جگرداں دل

سر پہ در واہگ ء ، مزین مرس
نیادی بوت انت سر مجاریں یل

بازیں باہندے شرتگاں اوگارت
واہگ نیلبو میں شہ زراں شریل

من نہ مٹاں شپانی سیاہی ء
دیدگانی سر تگ انت سنجل

بنگ ء کیپ درست پین نیمون انت
منی ارواہ پہ ہائل ء گلگل ،

تئی دردانی پلپیں سوگات انت
من گوں ہر دورے ء چنگ ستارگل

درد گیشترج انت مٹیگی
چون سندان اش چوت ء ہمبل

بکن ہرچے کہ ہاترات لوٹ ایت
نے ترا کچ ء نے ترا ہگل !!

کُلیں اِمرُوزِ تِی گُشاں ءِ بَہا،
 پِہ تِی کُوشاں بَہشتِ آدِروہیں پِل

سُوچِن اُنْت پِہن ہِزَامِ ءِ پِیل
 دِل چِہ تِی دِاھگ ءِ جِلاں تِرا مِیل

ہِج مہ دُزِ ءِ مِشپِین گُلیں تِیراں
 پُلیں اَمَاجِ اِے دِل ءِ کَاسِل

تِی دِردانی رَنجِ ءِ اُنْدِہ اُنْت
 اگاں بے زِندیں ساہ ءِ کُشْتِگِ کُل

گرمیں جِل، پِتو کُشر ءِ ہونگِ اُنْت،
 کُشر ءِ ہونگِ پِہن گرمیں جِل!

نی سید بس کن کینگِ کُستِ ءِ
 وِش نیتکانی لُہڑ جِنتِ مَنجِل

مہتلیں تہذیب

ماں دپ ء گوں من چوگل ء کنت انت
ماں دل ء جوریں دُشمنی تہذیب انت

لچہ کاری ایش جت ماں پولینگاں ،
سُوھو کہ گاریں راہ ء رھبنت انت

تلوساں پہ تو یک گدارے ء
گوں من دل نند ء نیادے ء بتہذیب انت

گم تہی دل بُریں گمانیگ انت
کہ منی بالادے ء گرنڈ انت

کس مہ نایم ایت ہانٹے پہ دست
کہ اے گروہتلچ ءِ دُرست چمن رندانت

دُژمن ءِ سربندی من ءِ گیتگ
دستوں گوں سربند ءِ گل ءِ بند انت

دوشی گل ماں سر چادر ءِ اش دیتگ
من گم ءِ ژند ءِ آگم ءِ ژند انت

ہج نہ چندین ایت اش شلیں جب
پہ سمارے ءِ مہتلیں تہ انت

ہر مچاچے پمن ہزار شوگ
ہاں ءِ بچکندگ گلہیں کتہ انت

ماں کاینت جتکیں دل ءِ چوٹک
پہ گل ءِ ٹھل ءِ ناز ءِ گوشکند انت

کس مہ دنت گواہی کہ سیدزاناں
کندگ اش جور ءِ زہر بچکند انت

بے تواریں بیگاھے

زاناں شیہ مارے مرگ تریاک انت
بے واہگ چہ درستاں نازاک انت

پلے ورنائی ہر دو بے آس
پتلیں ورنائی ۽ گرد تاک انت

مرگ مستاک انت وژدلیں مرگ ۽
بے وسیں زندہ؟ زند بے واک انت

نہ بیت دمیپاں کس سر کونڈاں
واہگ ۽ بورے دوستی ۽ ڈاک انت

چون دروہ ایت گم جگر برپیں ،
زند آئی ۽ آزند ۽ اولاک انت

پہ توہائل بھاسنی زند ۽
بیلے ۽ نیم ۽ پن ۽ مزواک انت

موتک ! رہبنداں !! باج امروز
مستریں زور ۽ برزتریں جاک انت

سستگ اوتاگ اوست ء اُمّیت ء
انگت پین کسے ہدوناک انت

تو مرادان ءے من مرادلیگاں .....
یک کر شہد ء یک کر ہاک انت

درتنگ اوہنگ انت پہ گل ءرگاں
دل گوش ءے لال ء شمشک ءتاک انت

بے میار ءے چہ ہون ء ہوشام ء
سرتجہیں زندمانی ات پاک انت

چونیں یک بے تواریں بیگاھے !
درد پاداں گران ء پیداک انت

توس انت "ند" چہ نشتگاں بچ ایت
مرچی دسرنڈے باز واناک انت

شنگ اتگ دل گوں تر انگ ء درداں
سید اوپار ء دامنوں چاک انت

ساہوں تیجا رکنت

مرگ ء زند ء کت انت، تئی واہگ ء لچہ سر بسند
اوست ء اوتاگ ء فی آبریشمیں دستاں گوں پہ بسند

درد پر ام ء رگامانی شب بندیں، گلباگ
کورم ء جگم ء سھریں چر ء آنجر، پت بند،

ترانگ ء نیار بیٹیں باھند ء دل ء زگریں ہسل
واہگ ء مستریں نیون انت گل ء اھداں بہ بند

سمبہ انت کار کھیبانی گوزا انت گرام کناں
شترزان ء پتئی گنگ ء کورا انت دیر گند

درد ٹومب انت گوں سر ہگوزی سر ہالاں گل ء
مان بند انت پد ء ترانگ ء ترندیں گور گند

ترج اتگ واہگ ء نوکاپ چتور ایرے براں
تلوس انت پتن ء ہوشام نیس گیریں بہ گند

ساہوں تیجا رکنت گوں ہائل ء دیدار ء سید
یک برے موہ بدنت ء اگاں گھ گپتگیں زند

انگت ہم

چو شیں سنگرتگیں زندے کہ مکنت یک برے بست
پیلی جوش گپتگیں تادھار بکنتے رومست

راستیں واہگ ء ولگوج کنگ ء زور مہ جن
اگاں یک زندے گوجگ بوت دوستد رند ء رست

انگت ہم مہر بھابیت ء بھاز پرگ بیت
کہ دتی گام نہ کرت انت ر دیں زور اکیاں بست

یام ء داتگ کہ تھاری پد ء ماں شانگ
راست بنت ہر دوئیں پستواگاں زرد ء گے بست

بودے ہم گت گوں تئی دست سماراں ہائل
گوں تئی بچکن دگاں اے دل اگاں تدر بست

مئے واہگ ، منی گپتار ء تئی ورنائی،
نذر بات انت پہ آزاتی بیک روچے ء رست

چھ بخت رنگیں دلاں چہ ، کدی زگریں باہند
کدی چہ مردگیں واب ء سید زانگ بکنت بست

دردِ پینِ گِیْرِ مَنی

تَرَنِ عِ تَبِیْحَارِ مَرِّ شَهْكَارِ گَهِیْنِ مِیْرِ مَنی
سِرِّ مِطْرِ اِیَانِی کُتْگِ وَا هَگِ عِ گَهِگِیْرِ مَنی

وَزْدِ دِلِی گُوی مَنِ نَه سِیْلِ اِیْتِ گِیْمَاں دُرُوهِ اِتْ نَه کِنَاں
شَکْلِیْنِ مَرْگِ، شِیْه مَارِ سِرِیْنِ سِیْرِ مَنی

بے وَسی "جَمبِری سَا هِیْلِ اِنْتِ اِنْگِیْتِ زَنْدِ عِ سِرِّ عِ
شَشِ بَرِّ سَوْتِ گِگِ "بے وَاکیَاں" مَنْگِیْرِ مَنی

کُچْلیسِ گِمْ پِ مَنِ عِ نُوکِ نَه اَنْتِ، بَا زِ بَرِّ عِ
جَوْرِ بُوْتِ اَنْتِ دِپِ عِ شَهْدِ عِ شَکْرِ عِ شِیْرِ مَنی

ماڑی یے بستگ ات وس بوتیں پہ تنگہ پتو،
چہ گل و ہشت و گھ انت کا پریں یاد گیر منی

بیکہ تئی واہگ و پست کپتگیں گوں من مری
تئی وتی داتگیں سوگات انت ، لگاں زیر منی

وژد لیانی بھار میچیں سہا تو پتو...
انگر و آس منی، نیت منی، پیر منی،

تئی پلانی شوہ از و منی ساری بیگواہ
اوست و امیت و انار پچگیں انجیر منی

تو من و شات نہ بے، در و من و شات نہ بنت
تو منی ساہ و نپس درد نپس گیر منی

چون دستونگ گلیں ہیہ و کلیر گوار انت
گوں من و ابے و دیوان نہ کنت ہیہ منی

تنگھیں لچھے پہ ہاتل و پر بستگ سید
دوچگ و انت جگر بند و پد و تیر منی

پتلیں سوگات

آزگ انت پگی ء زمیگ نہ سگ انت پھنات
بات و شواب ماں آبریشماں پتلیں سوگات

پہ لگت مالی ء نازا کیں جگر جہ ندر انت
پہ تئی دستاں دل ء ہون تا جگ ء زگریں پالات

وژدلیں دور ء دلار این امانت گوں من
تھدگیں ترانگ ء تھتال ء جگر بندیں یات

تئی زوراکی ء زرچنڈ ء رگاہیں شرتنگ
واہگ ء دلجیں بوجیگ ء نزوریں آلات

تئی زہیراں اگاں چم کور نہ انت ، گور بہرنت
ستلگیں دل اگاں پتوںہ زرایت انت بہ سچات

دل جہاں شہر کہ نہ دروہ ایت تئی ترانگ ہجر
کہ پہ چکاس ء جتگ دیریں رہ ء دراہیں ستا

دوستی گیت ء بٹالانی جنگ و شس انتیلے
جور کنت ایش ماں دپ ء واہگ ء ترندیں شہما

رنج ء اندوہ منی، ترمیت ء گراں ترسین انت
پس گلہاگ ء دریگ انت گمانی کورچات

میم ء روتگ بہ سیدات انت ء سچات انت اوتاگ
گلیں کاراں اگاں چارایت پہ سیل ء ساوات

زندگیں مرگ ء بھا، مرتگیں زند ء ارواہ
بے اہیتیں بدل ء بے سر ء سیتیں بانذات

جتک بند ء جگیں راج ء بدیں جاور سُمب ایت
پہ منی سر جگراں کیگد ء گونڈل آرات

چو مگر در گل ء نام ء دپ ء پُرس ء ہمبل !!
کہ نہ بیت انت من ء ہچ رنگ گلیں ہائل شات

اے مرادے کہ بگنداں گل ء گوناب ء سید
ساہوں ندر ء دلوں شنک ء سروں شد برہیرات

۱۰۷

گماں ترہینگ

کہ اُمّ کبیت و ابء من ء بوٹگ ات شینگ
پر دمانے ہم نہ بوتناں چہ گلین گل ء اُبینگ

مئی وس دو چار گال ء گوشگ ء گماں ترہینگ
بلے آئی ء کار ٹپاں دل ء آزیگیں کدینگ

کسے بے تواریں جیکے جتگ پر وشتگ ڈووی
کسے منزل جنان انت پہ ہسدے کست ء کینگ

جتیں دوست ء دشمنی ء وتی چند سنگ ء شاہیم
یکے دنت ناڈراھی یکے ڈراہیا نی بینگ

من ء پستو ء بدے تو کہ تئی کار شربنت چون
پہ ٹھینگ ء اڑینگ کہ اڑینگ ء ٹھینگ

رد انت پھک پھر بنگ پرے ہرہاں دورویں
تئی زند ء مرگ ء درور ہما کیسگ ء رینگ

منی بھت ء شب ہزینتگ تو تھار ویم لے مرجی
کہ انگت چہ سھر ء گیش انت تو نہ اشکتگ سرنینگ

گر ء کشیں مرگ ء زند ء عج ء دنزاں دور دنت انت
پہ نزاں تکاری مورک ء پہ دما لے مجینگ

دل ء جت گر کہ ہے انت بزاںت باج ء پروش ء
برے لشکر ء چھینگ، برے توشگ ء چھینگ

بزاں زانگ ء سماء ءتی سہار سسنگ
کہ گھیں سراں نہ براہ ایت رگانی ٹنگرینگ

منی زندء کد زرین ایت زیاد بوتیں ہائل
پہ زہیر نالیں زردء ءو ترھینگ انت زرینگ

دل ء دوستی دل ء انت مکن ءے پہ گت تاوان ،
پہ تو شتری یے نیار ایت منی گساں ٹھونینگ

دو دلگ مہ بے من زاناں تئی دیدگانی ہل ء
دل ء کار دیمپانی ، تئی ، گونڈلاں شپینگ

تئی دیدگانی ندراں کہ جگر نشانگ ایش کت
من ء در دیت پہ دگرانی دل ء کماں شپینگ

گل ء گل ء ءو دل سانی دوار جاہ ء زاناں
بلے مرگ ء ڈاہ پمن تھماں رامگیں ہزینگ

سید انگران لیٹاں اگاں ترانگ ء بہ ڈروہ انت
دل ء گرم ء زگریں ہون ء گل ء ہنیانی مینگ

واہگوں ہینار انت

زندے چو بتِ بے سار انت
مرگے چو ہمداء سار انت

گشتگِ میتگاں بے زانتیں
ھر گوشتن بدیں گوجار انت

تو لگ گوں مزارِ لاڑیں ،
پہ جنگِ مِڑِ بوشار انت

رہنداں وتی ساڑا پت
متراسی پہ آئی ء شار انت

رہدر بر نہ گتد انت جو انیں
رُمبِ اش بے سرِ ساہار انت

باج بر پہ ادا رکے ء .....
جاک ء بُرُز تریں کوکار انت

انگار کُرتنگ اُنت گورے دُروج
کہ گوں تورگے بازار اُنت

زاناں کہ چشیں بے راہاں
بازگارے وس ایش بے کار اُنت

زانتکاراں نینتگ و تَواہ
پھوال بڑگیں صوکار اُنت

بے زوریں، زمین زورانی " . . . .
زوراکیں مَلام بجا ر اُنت

درد اُنت کہ پلنگ شہزاتیں
گوریں تولگے چمدار اُنت

سرکیل واجے میر اُنت گھ
سردارے چلیمے سرکار اُنت

چکاس اُنت اگاں چوشیں گال
دیتے لچے پاسار اُنت

زاناں کہ کئی سوگات آنت
و شباریں گلگ کتار انت

بے گم بے صداءِ درور،
شاہیں دل گم ۽ امبار انت

لارے چے کناں دور دستیں
راہوں بیلہیں بیلار انت

اولاک مادنیں راہانی
گوں سوار ۽ تپاک ۽ یار انت

واگاں تاب دیاں گالانی
اے ٹک ۽ گلگ گمسار انت

جندے یکر ۽ یکشاہیں
ہر یک گم جت ۽ گوار انت

گل کہ گل زمین چسان انت
آباد انت اگاں کہ وار انت

باوستے نہ انت بے بندیں
راج ء بے تواریں جاہ انت

بڑا تانی جگر جہ آماج ،
لاری شیشگ ء پلگار انت

بڑن انت پہ وتی تاوان ء ،
باسک ات دلجم ء پادار انت

امبار ء جن ءے برات ٹیگ ء
زانگ ماں سرء ات سر بار انت

دار ء دست مہ بے ہم گر نہیں
کہ تئی بے سریں سردار انت

جوریں دژمنانی سیٹ ء
پٹیں مہری انت رھوار انت

آواراں جن ءے راج تیگاں ،
بیراش تئی وتی آوار انت

ہٹکیں زور سوری ۽ درور
دھل ۽ گڑگ ۽ ٹاٹار انت

تاہاپ ۽ گیابیں کشکاں ،
گالانی گلین گس گار انت

گست ۽ کینگانی دیمپان
گست ۽ کینگانی ہار انت

آوار اش جنگ براتانی
باج ۽ کاتیل بے وار انت

تاہاپ ۽ گیاب انت منزل
باجو کاروان سالار انت

جون واراں زینگ شہبازی
شیرانی نیس ناہار انت

نازینک ۽ بدل بے سیٹیں
موتک ۽ مودگانی زار انت

مولم و اهریں زھر گبتگ .....
شترتگ مان زراں شنگار انت

سنگرتگ سما بے ساری
زندھم تگ ء سپار انت

انگر شرون گل ء ہمدروڑ ،
انگار ایش کنگ انگار انت

بیٹر برتگ نریں زوراکاں
ناہاراں مزار انزار انت

دوچار کپتگ انت بے چاریگ
پسو دو دوانی چار انت ،

ہنگ ترانگ ء بنگیچ انت
گڈرساہ گوجہیں ہیکار انت ،

بے راہ ء ہسدیں ہمبل
بے گلہ ء آزار انت ...

پیشوک ء جتگ بدواہیں
ناہودیں ہاٹا پار انت،

سوج ء سرکنگ گارین ء
زرد ء زندگیاں پاہار انت

گالانی بزانت ہیرنگ انت
گوار چوں ہائل ء گلکار انت

راجدوستیں سروں واہگدار
زردوں واہگ ء بیگار انت

بیا پہ سیدہ ء پر گولی،
ٹپٹیاں دل پدء گلزار انت

زیم ء آزگیاں ٹپٹیاں
زیمیاں زیم سرین کاٹار انت

آپے چپ روین ء کٹڑ
اوستوں بیر میں آچار انت

گل ڈرو تے سَمین آرتگ
بویے جلگھاں آتار انت

شیہ مار مھیر انت مسکانی
ملگور بے دتیں شیہ مار انت

ستگگ ہنگلوہیں منجو ...
ارساں جیگ سروں چوتار انت

گار انت واہگ ء واہگدار
ھرکس پہ گورے وادار انت

دشی ء رگام پہ نیتوں
درداں دائمی جوہار انت

تاہیر ء نہ تاہیریں دل
جیگ ء جوہر ء جالار انت

گواران انت رگام سال پہ سال
انگت واہگوں ہیٹار انت

شہد ء شگل ء مزرعہ جور
امروز ء سید راہدار انت

۵۶
چلیں زندہ نمون

یہ کسے بھکے پیا ہیں یہ کسے پیٹنگے پون
ماں اے "آمیدگس" ء "مزدگری" بیت انت چون

سریہ در واہگے ، رھدر برے راہے منزل
بے سرن جُستے بدیں سوجے روءے گاریں شون

یہ گلے شادہ بنگانی، گلین بے ساریں
زیت لب ایت، دل ء ہشکے بزعے چوش مہ دون

شیشل شودگ ء تلکار پیاپیں جمبے
کدے جوہاری رگام ء کئی کشتے چے، رون ؟

سجے زاگ انت گماں واہگے جوہان مشتگ
انگت دستان انت پہ کیلاہگے شلیں ہنشنون !

واہگ ء آس اتگیں اوست ء اُمیت ء چہ ابید
نے پمن وژدلیں زند ء نہ پمن ڈراہیں جون

بے کماری ء میچ ایت زند ء چکن چوتاریں ،
گینگریں پریشگ ء مرگ ء کلوه انت ہالشون

گلیں بکنڈگ ء ترا نے ء گدارے دیدار ،
شکلیں مرگ ء اجل کچلیں زند ء نیمتون

وتگیں بھت ء تمھاریں شب ء سیاہیں سرپوش
شیریں ماہکانی ء زرشانیں گشان ء مھگون

گلیں دیدار ء اُمیت سستگیں ساہ ء بندوک
پتلیں ارواہ ء پترے اوست ء بہ سنداں چنچون

ماہکان تنگھیں گوناب ء ترپوکیں ساہگ
شیشپاں ششتگیں ملگور ء گلیں ڈروتے گون

اے مرادے کہ ماں چنکان اش بزیر ایت ، سید
ہائل ء ہتی انت ہیٹاریں دل ء زگریں ہون

گلے زرتنگ

زہیراں گوں وت زہیرنا لگیں نلے زرتنگ
پہ سرائے زیمیرے زہیریگاں جھنگلے زرتنگ

پدے تکانیریں اومان ء جھ جھنگ لال ء
پہ شہسوارى ء بالانی دلڈلے زرتنگ

گیا بے ء دل ء بلیں بہ ڈروہ انت گرتگیں گم
پہ دلجی ء انگت گیشیں گوندلے زرتنگ

ہسدے کینگ ء کتانی لھڑیں باھنداں
ہسدے کینگ ء کتانی منجے زرتنگ

نہ بے چہ واہگ ء رہبنداں زانتکار نہ بے
اگاں تو سرتنگ ء ائسرتگیں دلے زرتنگ

اے واہگے نہ انت، تترنے، پہ رہگوزی تو اگاں
دوروچی آشل ء چار روچی تھٹلے زرتنگ

بگوش چتور بزیراں دل ء ، چہ گلنا زء ،
چوزاناں ہمدی ء ہر کس ء کھلے زرتنگ

پہ زوریں باج ء ر دیں مُزے ء تگ ء تاج ء
گسیریں سراں یک جاک ء جَلّے زرتنگ

گوں اوست ء لاگرس اوتاگاں و شہار بنت سر
نہ زانتکاراں پہ گھگیر ء سَنکے زرتنگ

شپانی سیاھی ، تلاء ڈرنزیں ماہکان زہر انت
پہ ڈروگیں جارے کہ من نوکیں ہیلے زرتنگ

چہ زندمانی ء میتاپیں کیلگاں پہ وٹ
اے زند ء زرتنگ اگاں ، واہگ ء پلے زرتنگ

گل ء چہ آزگیں ٹپان ء بہت ء سوگاتاں
مُرادیں ہستی ء مُزواک ء کچلے زرتنگ ،

پہن کہ دلجیں اولاک انگریں شرامبل
پہ لگماریں گماں پتیں مھپے زرتنگ

من بے اُمیت نیاں، ہرہانی ڈکال اِنت
چکا س ء چار برء رندے ہبلے زرتنگ

پہ بے وُرچی دُر داں دُر دانی دُر وہ اِتگ کہ پدء
شَبندیں شَنز ء شَموراں دگ شے زرتنگ

دَمانے تَم کُتگ بیڑاں پہ اوسیاں، در داں
ماں زمیں س جگراں زونڈ ء زمبلے زرتنگ

من ندر باتاں دو تندرند ء ہائل ء نام ء
کہ جار کپتگ گل ء نام ء آملے زرتنگ

منی نپس، منی ارواہ ء ساہ ء جند ء نپس
نپس مبات اگاں مکیں ماہلے زرتنگ

اشارتے چہ جھاں سوچیں واہگ ء برازرا
گمانی شیاہیں زراں انگریں جلے زرتنگ

نتی کوہیں دوستی ء شیبہ زری بے اوگارات
کہ شہمان لے دگ مورت ء ٹیٹلے زرتنگ

چہ میم ۽ گرمی ۽ ناز اکیں ماہ ۽ گوناب ۽
بلوریں ساہگ ۽ ناز کیاں تلے زرتنگ

گلے چتگ دل ۽ گلباگ گل گوں گراماں کیت
کہ زگریں ہوناں پد ۽ لھڑ ۽ ہلھلے زرتنگ

جگر چہ بستگ ۽ دوتنگ نپس گریں تیراں
پہ آزگیں دل ۽ شکوگیں جاہلے زرتنگ

نہ لوٹاں مرچگیں اہرام ۽ کاراں گلباگ ۽
اے سرجمیں پل ۽ دیم ۽ یکھانڈے زرتنگ

زروک ۽ زرتریں زرد ۽ کشار ہینار انت
نہ زاناں باگ ۽ بھاراں چہ ۽ گلے زرتنگ

چتور تملیں لچہ کھیب ۽ گرام نہ کننت
پہ گرد ۽ سید ۽ سنگین ماوے زرتنگ

سیدتی گلیں دستنگ ۽ ندر ۽ کولیکاں
پد ۽ یلانی دلاں شور ۽ ولولے زرتنگ

تجوکیں سوزمانے

گنگ گون درد و دوران سھل و شرانے
گنگ دیواں گون مھرنگ و دمانے

کہ ہائل پروشتنگ زپتیں زھیراں
منی زرد و نہ کھت چوشیں گمانے

مُرادِ بھبھانیں زندمانیے .....
 پمَن زند آدروہیں تڑن ءِ شگانے

دل ءِ ٹپاں کدی مُور کے مجہنتگ
 کدی آزر دگ ایش کزنگ گمانے

کجام ٹیٹل پہ زرد ءِ کھچراں کیت
 تئی واہگ مزاریں پاسپانے،

ہڈائی بیڑ ءِ باہنداں تڑھین ایت
 گلہیں بچکندگے تئی جی ءِ جانے،

تئی تاوان پمَن پر گنخبیں تاوان .....
 تئی سیت پمَن ءِ پر سیتیں زیانے

مہ سنداں اوست ءِ اوتاگ ءِ مہ سنداں
 مہ بیت ہیراں رتجوکیں سوزمانے

چتورتالاں کتین انت گم ہزاری؟
 ہزار گنج انت کہ دوستوں ہم زبانی

دلوں دیراں و تات ہیراں کرتنگ
کجا بیاراں دگہ نوکیں جھانے !!!

نہ بنت بیگواہ چہ بیٹراں و شیبانی
کہ دل پہ رستریں رنجباں نوآنے

گم و گار انت چوت مادینں راہ
نہ گن دانت چیدگ و چدگ و نیشانے

گر و چیلان گلگ امباز کرتنگ،
کہ سوھو کور و گاریں ساربانے،

گرات درد و تپے سبزیں کشاراں
اگاں پتو نہ بیت سیریں نیکانے

تھار دیم انت ماہیں گل مروچے
نہ لوٹاں نگرہ درنزیں ماہکانے ...

سید ! رنجانی ہاراں بے بکاراں
گھیں واہگ تلاریں دمپانے

۶۵

دریگتیں من

مہ دیتیں گل ! مہ دیتیں ! دریگتیں من
بہ دیتیں بخوریں مرگے بے گتیں من

ترا ڈروہ ایست نہ زانتگ المیء
بھارگہ آنگرء آساں جتیں من

بگیتن انت شپس تامور کے آءِ حستم
 مہ دیتیں درد انت ہائل گم جتیں من

مہ زرتیں گھگریں زرد آءِ اگاں شور،
 گدارے مادیں راھے چتیں من

پہ دیم آءِ واہگ آءِ پشتیں کشارے ..
 چتوریں مھلئیں وائے کتیں من،

گڑ پینگ ہمبلاں وژمن مزارے
 کہ لوٹاں وام آءِ ہوناں بن شتیں من

مہ شنگیتیں اگاں ورواں دو دیمی،
 ہزاری زند چو پڑم آءِ شتیں من

پد آءِ پاد آتکیں یک رندے گھیں بھت
 گل آءِ گوناب گوں بوساں تتیں من

سید ! شاتوں نہ بیت کیگد اگاں ناں
 پکش آءِ ہر جنگ زردوں زرتیں من ..

گھیں شہسواراں

کوہیں راجِ بے گھیں شہسواراں
 اُمیتے شہما را تواراں
 چہ جن ات گوں سلاہ عکتاراں
 آذروہ ات دُژمنانی دیاراں
 کوہیں راجِ بے گھیں شہسواراں

ناشریں دُژمن بے بڑے ہاراں
 دیم کرتنگ شہے ملکزاراں
 پہ نگلیں دشت بے مسکیں ڈگاراں
 پہ گھیں کوہسار بے ہساراں
 کوہیں راجِ بے گھیں شہسواراں

دُژمناں وت ماں وت تران کرتنگ
 پہ وتی زانگ بے اشس جوان کرتنگ
 شہے گورگنڈاں اشس اومان کرتنگ
 روہواشس پہ وت بے گراں کرتنگ
 کوہیں راجِ بے گھیں شہسواراں

وارتگ آنت ناکس ء زلم ء گتنگ
 ستے گوں بدیان ئے بتگ
 بیرگ ء بیرگ ء بھتگ
 الم ء چہ پڑ ء جنگ ء جنگ

کوہیں راج ء گھیں شہسواراں

او منی کنگریں چوٹ پاگاں
 گرہبرانی بہترین ات واگاں
 یہ بدانی مگمیں چراگاں
 مینزریں گٹ ء ماڑی ء باگاں

کوہیں راج ء گھیں شہسواراں

دژمنے کہ بدیں پھر بندایت
 گوں شما پہ مڑ ء گڑ ء گزندایت
 آپہ انبتگیں دل نہ بندایت
 چوٹواں پہ مڑا یہ نہ رندایت

کوہیں راج ء گھیں شہسواراں

مٹک ء راج ء یلیں سر مچاراں
 گریشگانی پلنگ ء مزاراں
 دست جن ات گینگریں آسگواراں
 نپت ء بیریں بہ سچ ات سگاراں

کوہیں راج ء گھیں شہسواراں

ہمبل ات گوں بدیاں ددچار انت
 مَلّیں رھوار ۽ پلّیں سوار انت
 بے شہماکے مددگار ۽ یار انت
 شمنے رھچار مسکیں ڈگار انت
 کوہیں راج ۽ گھیں شمسواراں

تر انت جورانی پر ز ۽ پلّیتگ
 زہم اش گیشیں جن ۽ کش ۽ سیتگ
 چوش ہزار رند ۽ امروز ۽ دیتگ
 زالم ۽ سوب ہچ بر نہ بیتگ
 کوہیں راج ۽ گھیں شمسواراں

راج اگاں ہمدل ۽ ہم تپاک انت
 جرم زاناں کہ پر زور ۽ واک انت
 سر زمین ۽ تو پلّ کہ ہلاک انت
 آزمان ہم لگت مال ۽ ہاک انت
 کوہیں راج ۽ گھیں شمسواراں

گتگ انت دور شمنے آتگ باری
 پوت ۽ سگ شہماک شنگ واری
 بر برات پہ بدیاں مزاری،
 شمنے رھچار سوب انت ہزاری
 کوہیں راج ۽ گھیں شمسواراں

۱۵ سنکلاں سنڊين

بيات که راجي سنٽي بنديں
په بديں جوراں جمبيري گرنديں

په گاراني پٽين ورنایاں ،
پيٽرء باهنديں گال پر بنديں

گون پڻگ تراش ء بيرين الماساں
منڊرء پولاتين سنکلاں سنڊين

په ٿرسيں بورء بن گويں سواراں
راه ء ره بنڊے دلجبيں رنديں

کنين ٻے سوب ملڪ ء بدواهاں
منٿهاں وٽس ء ايمن ء بنڊين

جزم زاناں بريں گلين باجے ...
دلجبيں سوب ٻے آسرء گنديں

داب نہ کنت

دانکہ دلبود دوینیں دیدگاں شپتاب نہ کنت
مرگ جلاب نہ کنت، زندگلیں داب نہ کنت

مسکین ملگوراں نہ سار ایت اگاں انہرنگیں شپ
ماں زرعے کٹڑے جھلانگیں سیریں داب نہ کنت

جاڑ جوہاری بہ انزار آنت ہدا ایر بیگیں
ارواہ ہلکاپ پہ ارواہ گری ایر ژاب نہ کنت

اگاں بیگواہ بیت گھڑوشم ۽ بے درویریں بُراہ
کس جھاں پرویریں ربّ ۽ وقتی ار باب نہ کنت

شنگیں سر بیگانی یک پیلہ رگیں اوتاگے
آتمرد انگریں تا آسر سرتاب نہ کنت

کرد ۽ کارے گوں دل ۽ سر جگراں کنت گتہ کار
کارچ ۽ کاٹاری کہ کار ستگیں کساب نہ کنت

تاسپ ایت شپ اگاں دلگوش بخت دُر دانگ
کنجل ایت روچ بکارے اگاں دُر باب نہ کنت

اوست ۽ آپتگیں استون رگامنی بہ شل ایت
زرد انگریگیں زرسوچ ۽ زہیں زراب نہ کنت

سید ۽ موجیں دل ۽ کاہل اننت پلپیں آماج
ہائل ۽ شپتگیں تیرانی کماں تاب نہ کنت

۷۳ بانور ممکن

چمگیاں نوک آ پیناں سور ممکن
کور ممکن نوک دیدگان ء کور ممکن

ترہ دمانے دل ! گسانی ہاتر ء
گھریں باھنداں زاناں، شور ممکن

سڈھزار گم بندایت سالونکی میان
اے جنوزا میں دل ء بانور ممکن

مھریں ارساں گوں مہ داگ ہمزانی ء
وژ دلپانی سماء ء دور ممکن

ہاترانی کوہیں بند گاھے بہ ترہ
 پہ جل ۽ جوڑیں تیا بے ڈور ممکن

مستریں زوراک ۽ زوراکي نس ایت
 واھاگ ۽ زوراکیاں بے زور ممکن

بے گت ۽ درکیت ہالی یے، وت ۽
 چو ترس ۽ الگر تمردیں گور ممکن ،

لگڑی میان کیگد ۽ اوست انت منی
 ہنگلوہیں مور مرگ ۽ مور ممکن ،

گوات زربنتگ ہاتل ۽ ، اے ملکوت
 بس دمانے دیدگاں تا مور ممکن !

پسین آساں مرگ ۽ زند ۽ ہمبلی،
 دست بنداں آس ۽ آپ ۽ ہور ممکن

دیر انت ایرجیگ انت بے زندیں سید
 نوکیں مرگے پہ وت ۽ طاگور ممکن !

شہجو گلانی

سُربِ اُنْتِ دُمبیاں زِ سُوچِیں گمانی
دُورِ تیجَارِ کنتِ اِنْتِ زِ نِدمانی

سُجِ اِیتِ سِچکانِیں سَسَاءُ سِیدِ اِیتِ ساه
اگاں سِنْدِ اِیتِ اوستِ ءِ گُلِ دُونانی

کے ءِ جُورانی دیوانِ شیرِ کِنینتِگ
شِگاناں کچلینتِگ زِ نِدمانی ،

گُلِیں گُرا نِجانی یے کِپتِگ جھانِ ءِ
گمِ ءِ اندوہاں سَتنگِیں ما ولانی

پہِ پُروشْتِ ہوشامِ تِنِگاں گُلِگداری
ماں تاہپاں کِپاتِ شہجو گلانی ،

سَماءِ زہرِ کِاریں چارِگے ءِ
بُکوری شِکِ شِکِ اُنْتِ وانگِ دِلانی

پِلانی ءِ لگتِ مالی چہ سِیتِ اِنْتِ
پہِ کِشِ ءِ ہر جنِ ءِ بسِ اِنْتِ پِلانی

نشانِ انت ز ہر کنسکیں چار گے
مہ گنڈاتِ انت بدی دیواں بدانی

من زاناں نمدریانی ڈروت ءُ ڈروہاں
دگہ چے گو اچیانِ انت سر زبانی ؟

نکنت داب تنگہ انگر گواریں گل ءُ ،
سچاتِ انت نگرہ ڈرنزیں ماہکانی

چو کیل ءُ مان شانِ انت بے ریاء
دو ندرِ انت بھت لجنیں شیشپانی

دو بر بے آسریں دیوان ز رینتگ
دو بر ایر جیگاں ہیر ءُ پوپلانی

گمانی تنک شرتگ بے اجامی
کہ ترانگ کپتگ تھتال ءُ گمانی

جھان ءُ شب گوش ٹے روچ ءُ رگامِ انت
کہ ڈروتِ اش رسِ اتگ ماہ ءُ کجبلانی

صُدائی ایرجیگ انت بے سمائی
کھیب ۽ کرام ۽ کسبگی زڈگانی

اگاں بانوری ات اوم ایت منی زرد
بزاں کیل انت دیدگ سرگوپانی

کماں پہ پشت روت ، چہ مردمان انت
کہ مردم زندگیں رنگے کمانی

دل ۽ ویرانی چو دست ۽ دل ۽ انت
کہ زیارت جاہ انت ویرندانیانی

برے گل ۽ برے پوراں رزین ایت
زہ ۽ زیکاہ ۽ ٹیٹل سرشمانی

پہ شادہ گھپلیں شمدان تنگاں
مبات اومان جویریں شکلانی

گلندیں زند بزتنگ پہ مرادے
گلانی اوست تلکار انت گلانی ،

گلیں امروز کوہیں پاسپانے
جہان و پر کپک در دوزیانی

جگر ترگ ایت و دل شنگ ایت ہزاری
نہ بیت او پار، بیانی، زیت بیانی!

چہ سرگت و چہ ہال و بود لوٹ ٹے
شنگ بنگت دیناں ہلگانی

وت و گندانٹ نہ دیوان و سیاہ و
کہ زرد و آدینک کورانت شمشیر پانی

پہ گرد و سیلھی باگ و در آتنگ
پد و بہت و بنازین ات گلانی،

بھا انت بے بھاتیں مھر، انگت ہم
سر و چمان انت مھر و مھر بانی،

سید ماں دیدگاں زرتنگ جہان و
کہ ہائل دیدگ انت گل دیدگانی

شکلِ ایت

رگامی گم و جڑ شبنم ایت شکل ایت
پہ جوہار دل انگر ایت ترو شکل ایت ،

پہ گنگ آدروہ انت زندگی گلیں
نہ ترساں کہ مرگ و کشار و دل ایت

نہ ڈروہ انت گلیں واہگ و دروہ کرج
جگر جہ نہ ٹوب ایت دل ترا مبل ایت

گدارے پد و گل گداریں امل ...
ماں گنجیں شے و پین تمل ایت

پئے اوست و ننداں کہ بلکیں پد و
امیتانی ہشکیں زہے چکل ایت

ہتر دست و سر باسک و بر چانک بیت
پہ کینگ اگاں شہجو و زمبل ایت

سما بے گل ء گرانگوریں ، ورا بے ء
ماں گلباگ ء جو بینگیں کچل ایت

اشارتے چہ واہگ ء سوز ماں
اگاں شیہ تیارے ، چو آپ ء نل ایت

بار ایت اگاں دیدگاں سر ونگیں
چو کیلتیں شپے ، روچ شیہ کنجل ایت

اگاں وششی ء رزتان اش بزانت
منی درد ء رنجاں دمان ء نل ایت

بنال ایت زھیرانی نل یک دے
گیابے پہ ہمزمیری جنگل ایت

کمارے ، گدارے ، سمارے گلین
گلین زند کلاک شتگیں شکل ایت

سید واہگ ء سر شماں نی کدی
دگہ مورتیں ہانلے ٹیٹل ایت!

زراب کتگ

انگریز ترانگ و سربراہان زراے و سرتاب کتگ
 ٹرونگل و کتہیں زمستانی شیاں زراب کتگ

جو انہیں بچ گشتگ و پت کینگی یے بے ساریں
 شات پہ نام و وقتی رستم و سمراب گتگ

کھریں زور اکی و گھگیریں ہدائی باہند
 پہ کمارے گلیں، زرگپتگیں ارباب گتگ

درنرات لے سربزاں پرمان پہ نواہگ بوتگ
 واہگ و شپتگیں سرتیراں کدی تاب گتگ

زند و اندنگی رهن انت پہ ابلنگ، بھت و
 منہ و مشتگیں ملگور و گلیں و اب گتگ

بچ اتگ، مور کے و، گلیاگ و نمیر انہیں زند
 مرگ و انزاراں کھیبانی پد و اب گتگ

دیدگانی زر و زہر آپگیں ہوشام نہ پر شت
 برھنگیں دن میگمیں دل و دریاب گتگ

ہائل انت درگل و دروانگیں ترانانی، سید
 ترا درگال و تئی لچے لے دریاب گتگ

نو کا پ کنت

اگاں وژ دلی پیمن ء شراب کنت
دل ء گور میں زبید ء گر کا پ کنت

چہ اوسیان اندوہ اگاں تم کن اُنت
گوں ہیبت آ زمان گل زمین چا پ کنت

چہ گل دیدگاں انگریں گونڈ لے...
تلارانی سنگیں دلاں آپ کنت

نہ پروشتگ گم ء تھلگیں کڈھاں
چہ گلکار دیوان ء ترنداپ کنت

نہ سگ ایت ہدا ء ہدا ء جھاں
کہ ہر سال گرماپ ء سرد آپ کنت

نزانن کار چہ واہگ ء تھلی ء ،
پمن دلچی شات زہراپ کنت

دت ۽ پيشين ايت ماں بيرين دُرواں
په بهار اگاں انگرين تر اپ کنت

دلاپين دل ۽ تنگين تر لنگے ...
زرد ۽ زرد ۽ دريا پاں تن اپ کنت

کري بيت جهاندار ۽ دريا دلي
زراں تنگين شيرين نوکاپ کنت

کري ماهکان، گل ۽ شيا هين شپاں
گلين هائل ۽ ماهين گوناپ کنت

گه روحاں گارات کنت نُنجاں
شپاں نُنجيس گاهه روتاپ کنت

مه ساڻ ات دلاں جلگين کينگ ۽
که آپستگين اوستاں تاهاپ کنت

سيد واهگ انت وشپاں دلجين
گماني گراباني زير اپ کنت،

۸۵ دلِ مُکِیْمَانِی

بِئِکُوْیِی بیل بِنَکْ عُوْ مِسْکَانِی
بُھَرْمِیَاتِ اَنْتِ گِھِیْی اَمْلَانِی

تِرَا کِس کَنْتِ زَنْدِ ، تِرَا پ کَنْتِ تِرَا نَکْ
دِلِ عُوْ هِیْ تِیْیِی پَاوِ عُوْ سِیْگَانِی ،

پہ نپس گیرے پیش وازی ء
سرد ایت ساہ پہ ہیسک ء ہمیانی

اوست ء تاہا پیں من لال لوٹاں
کہ سما نیادی انت امتانی

زندمانی ابیتک ء ایرہتیں،
چنگانی شے شگرانی ....

کتے ء زرسوچیں زندمانی ء داد
ٹرونگل ء انگرانی دیمپانی ...

لانک بند انت ء چولواں زندانت
انگست رد پہ رہ ء بدیانی،

بند لانی بدگ چہ سر ول ء
سر انت بے سریں سروکانی

کیتنگ انت بے درج ء دوچار سید
کوہتیں او پار ء دل میگنیانی ...

درد ڈکال انت

ماں ہما انت کہ ماں ۽ بُنماں انت ،
دل گھیں گورم ۽ ٹرانگ او ماں انت

زاناں واہگ ماں دست ۽ بگاں انت
کہ نپس گھیں درد ڈکال انت

پرکب ایت مھر ۽ دوستی امروز ۽
مرگ چہ وشی ۽ گل ۽ بال انت

بام ۽ استار ۽ سرشپ ۽ میشوار
بیلے وادار ۽ بیلے رباں انت

نانکہ مستاک ۽ نے کہ پونز لگوش
بے اُمیتی ۽ ماسگ ۽ پال انت

رُمب اتگ دراج ۽ دُور سہیں گورے
انگریں دیدگانی تھتال انت

پر چا تر ساں چہ پھل ۽ چکاس ۽
 ہاتل ۽ مسکین مھپر ۽ طال انت

انگت راہ در بر انت راہبانی
 گوشتگ ایش ز انتکار ابدال انت

سنگ انت بلیم ۽ گوشتگ انت کلیمہ
 زاناں آزاتی ۽ گلین سال انت

نوری ۽ زریات بے ساہ انت
 دستاں مردارین مریم ۽ شال انت

کس پہ ہمنگی ۽ نہ بارت انت باج
 راستین گلابند گلگال انت

واہ ۽ میر کپت انت بے راہ ۽
 بیاکہ بوشار وارین اوبال انت

پہتہ مال پر وشتگ مرگ سپید
 چو لگتال ۽ زند لگت مال انت

مرگ آذرہیں رنج

سنٹی این بالوے، واہگ نہ انت گردایت پہ ہلنج
پہ ہسد کینگ ۽ کرزارواہ ۽ سد رند ۽ بدرنج

بیڑ آورتنگ پہ تی بیینگ ۽ بیینگ نکاں
زھر تجانی گلین باھوٹ انت مہبات تے دلرنج

راج ۽ زند ۽ تئی بیرانی ۽ ذروت همراه انت
میرا اھگرنج انت گول ساہ ۽ تئی شو میں گڑ ۽ منج

ھبل اے واھگ ۽ نیلہ میں زرا انت بے گوازیں
چون بے بیرم ۽ آدست کسے بیت پہ ورنج

چہ نپس ھرجنیں ذرھکارے ۽ بے گنجیں در ۽
جتک ۽ جتکاپ پہ زبیاں تئی گنج انت سدر گنج

کس چہ مھر گواریں گلین دیدگاں بے اوست نہ بیت
واھگ ۽ سنج نہ جنت انت وئی گالان ۽ بہ سنج

زر ۽ بے آسریں جھلانکی ۽ باھوٹ یکار
بٹنگشی روچاں ماں نر شیاھیاں چیر انت گلنج

زند تر اس گپنگ ۽ بیراھیں گراں جھلا د انت
بیا گور امباز کناں من تر امرگ آدر وھیں رنج

چون اے شرتنگ ۽ بٹران ۽ گور امباز ۽ سید
پر شتگیں پلین ۽ بیرش شتگیں شارت ۽ رنج

دستاں مُش ایت

اگاں ہائن پہ بڑن دستاں مُش ایت
زر پھار ایت ء بے سہاء ہُش ایت

ہنی میں پاد ء آذر ہیں سہا
ترس ایش انت کہ آزمان پُش ایت

پیر بارت ہارے کور ہوار تر حہیں
جوریں دریاء تھلیں مکت ایش ایت

انگریں زردیءِ سرا دیں بڑا نژدے
اسیں ہیٹارے زردگار جش ایت

نہ پے زور اکی نے پہ ریپے سیکین
پہ نزا انتکاری زانتکار دوش ایت

جھ جتگ نوکیں زانتکار پیاں ...
بے سمائی زانتے سارکش ایت

هرستیں مستریں نہ منوگر
من گوشاں، تو گوشے بھانکش ایت

هوش پہ دیدگاں زرا ایت و زرا ایت
روچے تندرنده ترانگ و اش هنش ایت

در لگشت واهگ و اگاں جاگ
زند و امبازاں ساہ در لگشت ایت

کینگ و گسست، جوریں دنستاناں
تاں کدی پہ ترا سید بہ دوش ایت

زرد انگریز

اے جنوزا میں سما سیری پدء سمبہر اتگ
 تر ونگل ء کتہر انگلیں زرد پدء انگریز اتگ

ترہکٹس ء بیبرگ ء، ٹوہینگ ء زرد کارمنان
 چونہ زانتگ کہ پہ او سپان دمانے سہر اتگ

بے گتیں پہ سہر پچیں گتاں شات نہ بیت
 چوں کن نئے، چہ سراں بے سروریں، زانگ پرا اتگ

چہ گل ء زند نمیر انیں شمشگ مرگ ء
 تئی ایرجیک ء مچاچے پہ تپا کے سہر اتگ

سہر میگیں دید گے ء ار سے ء تھتال ء سما
 وانگ، الماسیں تپروار، چوہاک ء ہر اتگ

کے پہ انہر تگیں گل آسے سہر بوتگ ؟
 زانگ ء واہگ ء نوکاپ کدی سنگر اتگ

گلیں امروزہ کنت داشت وتی پاداں، اگاں
 چہ تئی واہگ ء تر نداپ ء سید تپہر اتگ

سِدءُ بِنْدَانِ اَنگَرِی رُو زَرْدِ ،
 گل سَبَاهانی بے گتیں بیگاہ

راجِ عتیر کو مان کائنتِ دِلاں
 کہ سَمائمزنگیں بجننتِ انت جاہ

تھ ز دانتِ انگت کوریں ناباور
 پلے پر لیٹ ایت انگراں ناڈراہ

سَر شَم و شیب و شیلیم و بنمال
 ٹیٹلیں شمش و ز ہدری زیکاہ

تھلیں تھتال و تیر کوئیں شرجگ
 ہنگانی ہر گگانی طاہ ...

ہائل و شار و گر پد انت جزماں
 اے گرانڈانی کلک شانیں راہ

سِدءُ بِنْدَانِ اِنْتِ زِنْدَانِ سید
 کئی بندیکِ انت سستگیں ارواہ

۹۶ منگھیں بلوچیں

گلیں راجِ عجمِ پونزیں گھیں ملکِ ماہِ عروچیں
مئے سر پہ ٹھل بڑزانت کہ در آتگلیں بلوچیں

بکن سنگِ سربدیاں کہ پہ دژمنناں روائنت
مروچ جھلگھاں بدانیک پہ نیتِ عیسوچیں

پدء درد ٹومبگِ آنت بدیں گستِ کینگانی
پہ مڑایے زھرگانِ اش گوں جگر جھاں پدوچیں

چشیں دل گجاچہ بیارانتِ عسچارانت زھرکنگی
کہ نوشیں دیدگانِ اش دوسریں شپاں گوں موچیں

اگاں مئے لداں پہ بیرانِ عردی کن انت اومان
گھیں گوانگرانِ اش پروشیں عگلیں دیاراں سوچیں

پہ مبیارِ گول بخشیں دہ ہزار ہزاری بیاراں
کہ مڑا عمنگھانی گھِ عمنگھیں بلوچیں

کسی کو نہ کہتا ہوں کہ میری طرف سے
نہایت سے نہ کہتا ہوں کہ میری طرف سے

۹۷

کئی اوستِ عربِ بنڈراں

کدی جب بکر پہ بندِ ایت کہ پدءِ دل ءِ بہ بندراں
پہ مگمیں دگرِ یب ءِ دوسے گال پر بہ بندراں

منی دیدگانی آدینک ۽ تہ ۽ بہ نند ۽ بچکند
وتی دیدگان بنداں کہ دگہ کس ۽ مہ گنداں

ہا باجوں بُرتگ مرحی کہ تی مجلساں ہزاری
وتی چوٹواں مہاری پہ مڑا پد ۽ ہرنداں ...

اے اُمت ۽ نا اُمتی منی زند ۽ بند ۽ تیل انت
اگاں چٹو بے اُمیتاں کئی اوست ۽ بہ ننداں

وت ۽ بے مہار گرتگ کہ سماء زانت مڑتگ
پہ تی سماء بڑن انت پہ "ہبر زوال" ۽ گنداں

من نہ زانتگ بے وس ۽ تو من نہ زانتگ بے درے تو
وتی بے وسی شمتگ کہ تی لگاں چہ ژنداں

تراسد مراد بات انت اے جہان بے سمائیں
مہ شہار پٹن دست ۽ کہ ہا و تاس ۽ چنداں

گلیں داب کنت ہا نل کہ مڑائی ماڑیاں انت
وتی ٹرانگ ۽ سید کپ تی گل بُرتگ تنداں

دستونک برانت آسر

شنگ ایت و شل ایت شترنگ گور اھگ شھماتاں
 باھت ہزار رنگیں چیر آپ بیت آسر

چل ساں پہ ریپینگ راہد بری ایشس گون ات
 ماں چیل و گراں شوئیں کیت انت و کپ انت آسر

اے راست انت مزار گلڑ چہ نم و لدی زہت انت
 چمدار گزانی چنت چنت و بہ بنت آسر

سدٹک پرنگ ریچیں، بے دپتر و بے کولیں
 ماں راجے زرا مہا زیں بڈ انت و میر انت آسر

سر زوری و بد زوری باریگے، گوزایت روچے
 چویارنگ و شر درداں رند و تیج دنت آسر

ہو کار دو پوستانی، بے جست و دو پوست و انت
 پہ چرک و چھوائی پوست ایشس لگش انت آسر

گالان گوش لے پرچا ہیران کن لے میر و
 زاناں سید و پلہیں دستونگ بر انت آسر

زمیرینک ساز

شورگ انت باز، ریدگ انت سگ باز
جنت و چکاست تھر و دوستی و داز

گول ات انت شمال و کیچ و تمپ و کلات
بلکیں باجے بیارت انت سرباز

اے کئی شید وار انت بے وانکیں
اکئی کل و زمیریے آواز ....!

بے تواریں سِکین ۽ پیرمان ۽
شاہکار ایت سسرشگان شهنواز

نیکیں شدہ بدانی "لانک بند" انت
بے وس ۽ واک شار شودیں نماز

پرکپات گلدار ۽ لُج بریں دور
پدء چنکاں ببات گوادری گاز

چون درشانت نی گھیں زردء
لانگل اے پڑیں چارده سالیکیں راز

گورء گوانزانی زرتیاب سجات
شاہی تالان انت گمپوئیں چاراز

مھلتگ ماہ ۽ شاہتگ مھتاب
ماں لداں آس برانتر اتگ مھن آزا

زانٹ ۽ سساء زانت بھنتگ
مھربے گیل ۽ نازبے انداز

گد کھیبانی هانے گرام ایت
ساز اتگ گل ء ز میرینتگ ساز!

واہگ ہچ رنگ ء ایر ماد نہ بیت
پلین ورنائی ء مہ ناز ! مہ ناز !

گچلین ایت شکلین مرگ ء
واہگ ء وشیانی تھلین شوہاز

ملکیت پرورش ء مرگ در وریں زند
ایر جیگ انت کارے ء گراناز !

واہگ ء داد ء زند ء گل سوگات
انگریں زرد ء تر ونگلین امباز

بریں بے وایانی ہج گیں شدام
زنکین زوراکیبانی گژنیں گراز ،

ندر انت دستونگ سید کہ پیداک انت
لحہ کارانی پل گدیں جت ساز

گاریں گنجانِ انت

چار دہی ماہ ء کچھوے مانِ انت ،
زندیں نیون پلان ء بھمانِ انت

پاکیں جیگبند ماہو ء پورنگ
میرک دیوان زوال ء بھمانِ انت

ستلگیں دل سچ ایت چنت چنت ء
کہ سما ستلگیں سیریدانِ انت

سرزمینِ اش نہ مل اتگ پرچا
اریں دریا ء چمھیرانِ انت

بے دنی بے ہدائی ء رس اتگ
دل پریشان ء زردھیرانِ انت

رومشیک دارے ہون ہوشام ء
بزاں ایرجیک مرگی زنگانِ انت

کے چہ بیرانی ء بہ پھریز ایت
رستریں پاسپان نگھیان انت

هرستے نیمانیں لاپ چارین انت
ریپکار بڈرء مزن هان انت ،

تنگویں توک هائل ابرجگیں
واھگداری ء گردن ء گران انت

واھگ ء سبت واھگدار ء شوھاز
بے نیپیں گنج ء گاریں گنجان انت

ھمبلوں دیر ء زندوں بے ارواہ
گل زھیراں پہ ساہ او مان انت

پہ گلے مرگ ء تھلیاں نوشاں
وژدلیں زند پین تاوان انت

کے ء سرگت سیدتی چاور
ھالشونی ء ھیسک ء ھمپان انت

۱۵۶
موسمی ذردانی شے

پہ و ام راست انت رس ایت پہ ادارے کے گلے
گجام اوست و پد و دلجی کتاں بد لے

سگار و تر و تیر بند انت جان دینکار و
چہ دشت و گزاں کمان و کن تراشنگیں جملے

هداء و جند و جھان و ہزار کل گشتگ
پہ تئی جھان و تئی جند و اے چکاس گلے

پہ یک گدارے و ناموراں جبل جن انت دیدگ
کیات دژمن و آواراں جبلاسیں جملے

تمردیاں کُتگ ابرجگ زندھدا بومیں
گزل گزل گلین واہگ کہ ہانلوں گزلے

ماں رو در آتکے ء سرگٹ ء توج اتگ ماہے
ماں لاپ ء ایرشت ء ایر برتگیں کولے

پشروش اتگ نہ مرایت آس کہ نمیران انت
گلین جہان گوں انگر تگیں زراں بتلے

اے کلک شان نتاھیر یانی باھند ء
نمیریں زند ء نمیر اینیں واہگانی پلے

سباہ ء سارتی ء نمب ترمیے ہم کمارے نہ کنت
گجا اے تران باگوش انت موسمی دُر دانی شلے

کدی تریپ ایت ء چر شکین ایت لُنجیاں کھریں
امیت ء اوست ء گلین برانز پہ گدار گلے ،

اے ریپکارانی کرناہاں کوہ پہ سر زرتگ
سید دمانے بنا لین زیمیرانی نلے ،

هُدَاوَاتِ مَازْمَانِ اِنْتِ

پدء نازا کیں نو کے سر شمان اِنْتِ
پدء زنده آدر وہیں گم سر جان اِنْتِ

مہ دے ڈاھوں دل ءِ مستاگی ءِ زیر
کہ زاناں پر شتگیں چیز آزمان اِنْتِ

چلتک ءِ سھر کپاں رو کیں میا رات
کہ گم وت بے تگیں بیری چمان اِنْتِ

گھلیں گونا ب چھاں گور سینتگ
 کہ زرد آدینک شینکانی شمان انت

نہ پرتتگ انگت گم تئنگ ۽ ہوشام
 دگہ چے گواچیاں گراہیں گمان انت ،

اگاں نامبنتگ اش گلباگ بچین
 من جزماں ہائل ۽ اندوہ لے مان انت

نمیریں زند ۽ ، اندوہانی و پیم ۽
 دو تہ سالت سال اشکنڈیں دمان انت

گوں میشتاں بانرگوں گرکاں بہ اولاس ؟
 بزاں زندات گوں میشتانی زمان انت

اگاں چک پرورش کنت امروز ۽ رنجاں
 ہداوت واہگدار ۽ مانزمان انت

گل ۽ رباں جوہیں ملکیت انت
 سیدمرچی پد ۽ دل شادمان انت

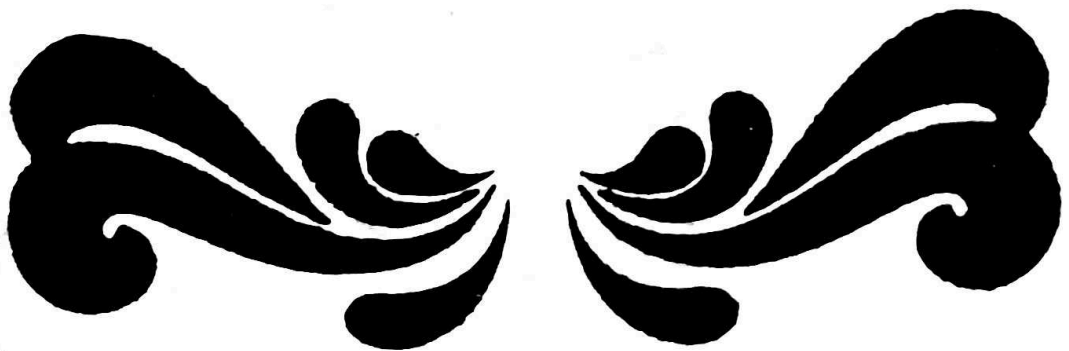
ردبندی

تاکید	سر بند	سر گال	شمار
۳		سرگوست و جاورال	۱
۸		پیشگال	۲
۱۱	کلڑ و زباراں من	جاور	۳
۱۸	بدجنگ گتے و جنگ گلگل	ندر باتاں	۴
۲۱	ہمبیل و بیلاں چہ دل و سیناں	زیراں تنگاں	۵
۲۳	اگاں لوٹاں، گل و گل و قتی زرشان کتاں	زرشان کتاں	۶
۲۷	دور دنت پوچکے مڑواکی من و راشھناز	شھناز	۷
۲۸	زردوں دوستانی گوارچاں	وردانی سماروک	۸
۳۱	زیراں سوتنگ سر جہیں جنگل	ترہ دمانے	۹
۳۵	ماں وپ و گوں من چو گل و گند انت	مٹھلیں تند انت	۱۰
۳۷	زاناں سیہ مار و مرگ تریاک انت	بے تواریں بیگاھے	۱۱
۳۹	مرگ و زند و گت انت تی و اھگ لچہ سر بند	ساھوں تیجار کنت	۱۲
۴۰	چوشیں سنگر تگیں زندے کہ مکن یکے بست	انگت ہم	۱۳
۴۱	تزن و تیھار مہ شھکار گھیں میر منی	در و پس گیر منی	۱۴
۴۳	ازگ انت پتی و زیر میگ نہ سنگ انت پھنات	پگیں سوگات	۱۵
۴۵	کہ امل کیت و اب و من و بوتگ ات شبنگ	گماں ترھینگ	۱۶
۴۸	زندے چوبت و بے سار انت	واھگوں ہیٹار انت	۱۷
۵۶	پہ کسے پھاک و پیاپس پہ کسے پینگ و پون	گچلیں زند و نیمون	۱۸

تاکدیم	سر بند	سرگال	
۵۸	زھیراں گوں وت زھیرنا لگیں ندے زرتنگ	گلے زرتنگ	۱۹
۶۲	کتنگ گوں دردء دوران سھل ء شرانے	تجوکیں سوزمانے	۲۰
۶۵	مہ دیتیں گل مہ دیتیں ! دیتیں من	دیتیں من	۲۱
۶۷	کوھیں راج ء گھیں شھسواراں	گھیں شھسواراں	۲۲
۷۰	بیات کہ راجی ستنتے بندیں	سنکلاں بندیں	۲۳
۷۱	دانکہ دل بود دوئیں دیدگاں شپتاپ نہ کنت	داب نہ کنت	۲۴
۷۳	چتگاں نوک آپگیناں سورمکن	بانورمکن	۲۵
۷۵	شرپ انت ڈمبال زیر سوچیں گمانی	شھجو گلانی	۲۶
۷۹	گامی گم جڑ پٹ بند ایت شل ایت	شل ایت	۲۷
۸۱	انگریں ترانگ ء سر برانزے ء ستاب کتنگ	زراب کتنگ	۲۸
۸۳	اگاں وژدلی پمن ء شراب کنت	نوکاپ کنت	۲۹
۸۵	بن گویں بیل بنگ ء مسکانی	دل مگیمانی	۳۰
۸۷	مال ہا انت کہ مال ء بنمال انت	درد ڈگال انت	۳۱
۸۹	سنٹی ایں بالوے ، واہگ نہ انت گرد ایت پہ ہلخ	مرگ آدر وہیں رنج	۳۲
۹۱	اگاں ہائل پہ بزن دستاں مش ایت	دستاں مش ایت	۳۳
۹۳	اے جنوز ایں سما سیری پد ء سمبر اتنگ	زرد انگر اتنگ	۳۴
۹۴	من جتنگ پٹیں زندمانی ء ڈاہ	سستگیاں ارواہ	۳۵
۹۶	تکلیں راج ء چم ء پونزیں	منگھیں بلوچیں	۳۶
۹۷	کدی جبرے بہ بند ایت کہ پدو دل ء بہ بند	کئی دوست ء بہ ننداں	۳۷
۹۹	شنگ ایت ء شل ایت شرتنگ	دستونک برانت آسر	۳۸

تاکہ	سرگال	سرہند
۳۹	زیربندگ ساز	سورگ انت باز ریدگ انت سگ باز
۴۰	گاریں گنجان انت	چار دھی ماہ ء کچوے مان انت
۴۱	موسیٰ ڈردانی شلے	پہ وام راست انت رس ایت پہ ادارے گلے
۴۲	هداوت مان زمان انت	پدء نازا کیں ماہے شیمان انت

سیدہ ہاشمی اکیڈمی، پوسٹ بکس ۱۶۴۱۶ لیاری کراچی

